



# CHRÁNÍME MOŘSKÉ ŽELVY z.s.

výroční zpráva 2023





## **OBSAH**

<b>ÚVODNÍ SLOVO</b>	<b>3</b>
<b>CHRÁNÍME MOŘSKÉ ŽELVY Z.S. V ROCE 2023 V ČÍSLECH</b>	<b>5</b>
<b>KDO JSME</b>	<b>6</b>
<b>OCHRANA MOŘSKÝCH ŽELV</b>	<b>10</b>
Na ostrově Lembata	12
V souostroví Pulau Sembilan (Borneo)	14
Vzdělávání a rozvoj obyvatel v Indonésii	15
Ochrana mořských želv na Srí Lance	17
<b>MONITORING</b>	<b>20</b>
<b>ZVYŠOVÁNÍ INFORMOVANOSTI</b>	<b>24</b>
<b>ÚSPĚCH ROKU</b>	<b>28</b>
<b>CO SI PŘEJEME A KAM SMĚŘUJEME V ROCE 2024</b>	<b>30</b>
<b>HOSPODAŘENÍ SPOLKU</b>	<b>31</b>
<b>PODĚKOVÁNÍ</b>	<b>32</b>
<b>KONTAKT</b>	<b>36</b>





## ÚVODNÍ SLOVO

V roce 2023 se do moře dostalo více než 35 500 malých mořských želv. Navíc se nám daří rozšiřovat ochranu na nová místa a tím se značně rozšiřuje samotná plocha chráněných území – nejen pro želvy, ale zároveň pro všechnu faunu i floru daných oblastí.

V Indonésii teď chráníme želvy na třech místech. Přímá ochrana probíhá na ostrově Lembata na jihovýchodě země a na ostrově Denawan na jihu Bornea. V oblasti Berau na Borneu probíhá vzdělávání a rozvoj místních obyvatel. Celý rok 2023 se intenzivně připravovaly podklady pro rozšíření ochrany na dvou dalších ostrovech na jihu Bornea – Pamalikan a Matasirih. V druhé polovině roku se podařilo domluvit ochranu také v oblasti na východě Sulawesi. Reálná ochrana se rozbíhá začátkem roku 2024.

Dál se rozvíjí i projekt na Srí Lance, kde máme od roku 2023 vlastního ochránáře a podporujeme zde i vzdělávání a rozvoj místních obyvatel. Na Srí Lance už spolupracujeme s 46 hotely, resorty i malými ubytováními, které informují turisty, aby navštěvovali centra, ve kterých se želvy chrání efektivně. Velké úsilí věnujeme i zvyšování informovanosti o situaci mořských želv a stavu oceánů obecně v ČR. Proběhlo 43 akcí pro školy a 32 pro veřejnost, celkem 75 denních akcí za jediný rok. Na to jsem moc hrdá a věřím, že zvyšování informovanosti bude mít v budoucnu na situaci želv nadále zásadní a pozitivní vliv. Proběhlo i sedm výstav, o želvách jsem mluvila v televizi i v rádiu a vyšlo několik důležitých článků.

Těší mě, že z reakcí žáků i učitelů vidím, že svou činností inspirujeme ostatní. Někteří se ozvou hned, jiní píší po letech – kdysi měli o želvách přednášku na ZŠ, teď studují biologii na VŠ a chtěli by jet pomoci jako dobrovolníci. Už je to 19 let, co se ochraně mořských želv věnuji, a mám obrovskou radost – za tu dobu se podařilo vypustit do moře více než 4 500 000 malých želv, mění se pohled na téma u veřejnosti a opravdu prokazatelně podporujeme druhé, aby dokázali měnit svět kolem sebe k lepšímu. Za to jsem moc vděčná!

Velmi Vám děkujeme za pomoc v roce 2023. Děkuji ochránářům v Indonésii a na Srí Lance, děkuji členům našeho spolku, všem dobrovolníkům, Vám dárcům a hlavně DĚKUJI, že každý den přibývají další a další zachráněné želvy. Moc si podpory Vás všech vážím.

Hana Vašina Svobodová  
předsedkyně *Chráníme mořské želvy z.s.*

Vaše snaha a úsilí v ochraně přírody mi dodaly sílu a naději nevzdávat se mého snu chránit naši planetu. Kdysi mi to rodiče rozmlouvali, ale pak jsem jim řekla o Vás a o tom, co jste dokázala, což jim ukázalo, že takový cíl má smysl. S několika spolužáky plánujeme udělat prezentaci o mořských želvách pro mladší spolužáky. Moc Vás zdravím.

Johana Kradijan Seider,  
9.B; Základní škola Na Planině

Hanku a Chráníme mořské želvy z.s. jsem poznala díky soutěži 'Kokos místo Želvy', kdy mi bylo jenom 19 let. Cesta do Indonésie, kterou jsme jako výhru získali, se stala nejen mým prvním dobrodružstvím na takovou dálku, ale také ohromným zážitkem. Otevřela mi oči k nádherné přírodě, ale také k problémům ohrožujícím naši planetu, které v naší domovině možná nejsou tak zřejmé. Plavání s želvami v azurové vodě a pozorování korálového útesu byly a jsou pro mě absolutně nezapomenutelné. Tyto krásy mě motivovaly hledat způsoby, jak změnit svůj život a přispět k ochraně přírody. Nicméně, největší inspirací jsi byla právě ty, Haničko. Tvoje oddanost a láska, kterou věnuješ želvám a ochraně moří, jsou opravdu obdivuhodné.

Děkuji za tuto nezapomenutelnou zkušenost a za to, že jsi mi otevřela oči. Tvá práce mi dala směr a motivaci ke změnám. Po střední jsem odjela studovat Udržitelný design na univerzitu v Anglii a teď dělám strategický branding pro firmy, které se tak jako vy snaží dělat ve světě změny. Jsem vděčná, že mohu být součástí projektu Chráníme mořské želvy. Díky za vše, Haničko!

Marie Szostková,  
studentka designu na univerzitě v Anglii, tvůrkyně nového loga projektu Chráníme mořské želvy (2022), 3.místo v soutěži 'Kokos místo Želvy' (2018)

Na světě je tolik lidí, kteří ví, že je něco špatně. Možná se dokonce i zamýšlí nad tím, co by to mohlo být. Líbí se mi, že nemluvíte jen o problému, Vy konáte. Želvy jsou nádherné, ale málo lidí si uvědomuje, že tu jejich krásu k fungování ekosystému potřebujeme, potřebujeme je. Dříve jsem se nad tím ani nezamyslela, jak rychle může vyhnout tvor, který tu byl ještě před námi. Po Vaší přednášce jsem se o to začala zajímat, donutilo mě to zamyslet se nad tím, jak mohu pomoci. Člověk na světě není nejsilnější tvor, ale dokáže toho změnit více, než kterýkoliv jiný. Vy jste toho využila pro správnou věc. Podle čísel zachráněných želv, jste už dokázala víc, než bych řekla, že je snad možné. Jak se říká, i nemožné se dá zvládnout. Jsem šťastná, že jsme, jako škola přispěli a dokázali jsme pokrýt jeden měsíční plat ochránáře. Přála bych si mít takovou vůli a odhodlání jako Vy, už dlouho mám sen alespoň malým procentem přispět proti kácení pralesů. Dodala jste mi pocit, že pomoci můžu vždycky, pokud si najdu správnou cestu, která opravdu pomůže. Nemůžu nabídnout velkou pomoc, ale můžu s čistým svědomím napsat, že minimálně naše škola Vás a záchranu želv podporuje, snažíme se informace šířit dál, než jen za dveře školy. S odhodláním se stát jednou jedním z dobrovolníků a přáním mnoha dalších sil a úspěchů.

Tereza Kulhavá,  
studentka SOŠ Hradec Králové



**3** OBLASTI V INDONÉSII A **1** OBLAST NA SRÍ LANCE

**33 789 MALÝCH ŽELV VYPUŠTĚNÝCH DO MOŘE + ZHRUBA 1770 TĚCH,  
CO DO MOŘE ODEŠLY SAMY**

**= 35 559**

**465** SNŮŠEK  
OCHRÁNĚNÝCH PŘED PYTLÁKY

**41** DOBROVOLNÍKŮ  
(28 V INDONÉSII, 13 NA SRÍ LANCE)

**9** OCHRANÁŘŮ

SPOLUPRÁCE SE **46** HOTELY,  
S VLÁDOU

... a zvyšování informovanosti:

**75** akcí  
(43 pro školy z toho 2 online; 32 pro veřejnost)

**11** článků  
(4 články v českých, 7 v indonéských novinách)

**10** rozhovorů  
(2 rozhovory v rádiu, 2 podcasty, 3 rozhovory  
v televizi v ČR, 3 rozhovory v televizi v Indonésii)

**1** video o projektu v češtině i v angličtině  
**1** video pro dobrovolníky

**7** výstav fotografií z projektu

SPOLUPRÁCE S PŘF UK  
A PŘÍRODOVĚDCI.CZ

+ 1 kalendář a 2 aukce na facebookové stránce Ruku v ruce



## KDO JSME

**Mnoho lidí tvrdí, že jsme cvoci. Asi jo, ale nás to baví a dává nám to velký smysl. Zdarma ve všech volných chvílích, o víkendech, během dovolené, děláme vše pro to, aby program na ochranu mořských želv dál fungoval a rozšiřoval se. Máme rádi přírodu, záleží nám na vzdělávání, jsme iniciativní a otevření každému, kdo by chtěl pomoci. Společně dokážeme více než sami.**

**Hana Vašina Svobodová** – zakladatelka a předsedkyně spolku; bioložka, která se ochraně mořských želv věnuje už devatenáct let; zajišťuje koordinaci programu s ochranáři v Indonésii i na Srí Lance, má na starosti české facebookové stránky, přednášky a propagaci projektu; užívá si svou dvouletou dceru a když to při rodičovské vše stíhá, pracuje v oblasti vzdělávání učitelů

**Tomáš Svoboda** – zástupce předsedkyně; právě dokončil studium oboru Mezinárodní vztahy na fakultě sociálních studií na Masarykově univerzitě v Brně; v roce 2023 monitoroval prodej želvoviny v Indonésii

**Nataša Velenská** – předsedkyně *Klubu chovatelů želv* a odbornice na želvy

**Saša Zdeňková a Tomáš Kolman** – v Indonésii byli již čtyřikrát jako dobrovolníci; v Česku se věnují vzdělávání a pomáhají s propagací projektu

**Eva Bílková** – doktorandka biologie na Ostravské univerzitě; kromě své vědecké práce se věnuje také popularizaci vědy a ochrany přírody; na jaře 2023 byla díky programu OU AID dva a půl měsíce jako dobrovolník v Indonésii; pomáhala ochranářům, monitorovala želví záchraná centra na Bali; aktuálně je koordinátorem dobrovolníků vyjíždějících do Indonésie

**Jitka Kubalová** – v profesním životě je účetní; pro želvy analyzuje data z Indonésie, zasílá potvrzení o darech a nyní koordinuje akce v ČR; je zapojena do humanitární pomoci v Ugandě, podporuje i české útulky a záchrané stanice





**Olga Býmová** – dobrovolnický pobyt v Indonésii ji motivoval pomáhat i v ČR; překládá z/do angličtiny a řeší administrativu projektu; v roce 2023 se zaměřila hlavně na hledání nových míst, kam by bylo smysluplné ochranu mořských želv rozšířit

**Hana Redererová** – vystudovala češtinu, pomáhá ale hlavně s anglickými texty a komunikuje s dárci, aktuálně z Austrálie

**Eva Šlosarčíková** – chovatelka a ochránkyně české i tropické fauny; zajišťuje aukce na FB skupině *Ruku v ruce* a pomáhá při akcích projektu

**Petra Klembarová** – studentka biologie na Univerzitě Karlově; v únoru 2023 pomáhala s rozvojem projektu a monitoringem situace želv na Srí Lance; aktuálně výsledky monitoringu zpracovává do odborného článku pro srílanskou vládu. Ve volném čase vede několik vodáckých a přírodovědných kroužků pod domem dětí a mládeže; ráda jezdí s dětmi na tábory, na vodu a s rodinou lyžovat; pomáhá na akcích v ČR

**Pepík Brůna** – botanik, který pomáhá s úpravou webu, vystavuje potvrzení o darech a připravuje vědecký článek

**Alexandra Jászayová** – podílí se na přípravě odborných článků; má na starosti slovenské facebookové stránky projektu

**Karolína Dzurendová** – stará se o instagramový profil projektu

**Vlasta Pauke Dobešová** – zajišťuje účetní fungování organizace

**a je ještě mnoho dalších, kteří pravidelně pomáhají... Díky za Vás za všechny!**



## Týmy v jihovýchodní Asii, jejichž činnost podporujeme, koordinujeme a financujeme



Na jihovýchodě Indonésie na ostrově Lembata chrání želvy tým **Sahabat penyu Loang**. Konkrétně Poly, Ado, Kornelis, Juvent, Wilhelmus, Gerardus a Agustinus. Spolupracovat jsme začali i s Johnem S. J. Bataforem a jeho místní mimoškolní organizací **Taman Daun**.

V oblasti Berau na Borneu podporujeme vzdělávání a rozvoj místních obyvatel. Spolupracujeme s panem Ramblim, ředitelem základní školy na Maratue, a také se Sablonem, řemeslníkem, který kdysi vyráběl suvenýry z želvoviny a díky našim workshopům s tím přestal a nyní i druhé učí, jak tvořit z udržitelných materiálů, například z kokosu.

Na jižním Borneu na souostroví Sembilan jsme projekt na ochranu mořských želv zahájili teprve letos – od června 2023 chráníme želvy na ostrově Denawan. Od ledna 2024 začne přímá ochrana i na ostrovech Pamalikan a Matasirih. Zatím zde pro nás pracují Buzzdhar Palakang a Abdul Malik z organizace **Pamali Indonesia**, ale tým se brzy bude rozšiřovat.

Na Srí Lance, přesněji na pláži Bathigama blízko města Dikwella, zajišťuje ochranu mořských želv náš ochranář **Gayana Sampath**. Úzce ale spolupracujeme i se státním centrem na ochranu mořských želv Kapuhenwala blízko města Tangalle a zvláště pak s ochranářem, který se jmenuje Danushka. V úzkém kontaktu jsme také s panem Channou Suraweera z Department of Wildlife Conservation.

**Finance z ČR v roce 2023 zajišťují platy pro devět ochranářů, dále materiály na vzdělávání a nástroje pro rozvoj místních obyvatel. Celý tým v ČR pracuje dobrovolně a nedostává za odvedenou práci finanční odměnu.**



## OCENILI NÁS

Cena honorárního konzula Demokratické socialistické republiky Srí Lanka pro Českou republiku – *Za přínos v oblasti ochrany mořských želv na Srí Lance* (2021)

PETA Asia – zařazení týmu *Konservasi biota laut Berau* do výběru *Animal Heroes during Covid-19*  
<https://www.petaasia.com/news/animal-activist-heroes-covid-19-pandemic/> (2020)

Magazín Forbes Hanu Svobodovou zařadil do žebříčku nadějných mladých Čechů pod 33 let, který doplňuje jejich výběr *30 pod 30* (2020)

Nominace na *Cenu Josefa Vavrouška* za výjimečný počin v oblasti ochrany životního prostředí (2019)

Cena Zdeňka Veselovského za výzkumný projekt *Početnost a chování kožatky velké (Dermochelys coriacea) v pobřežních vodách jižního Irska* (2008)



## OCHRANA MOŘSKÝCH ŽELV



**MOŘSKÉ ŽELVY TVOŘÍ SKUPINU PLAZŮ STAROU VÍCE, NEŽ 110 MILIONŮ LET. VŠECH 7 DRUHŮ JE OHROŽENO VYHYNUTÍM. NEJSLOŽITĚJŠÍ SITUACE JE V INDICKÉM OCEÁNU, KDE UŽ BYLY NA MNOHA MÍSTECH MOŘSKÉ ŽELVY VYHUBENY.**

**TO JE DŮVOD, PROČ NAŠI ČINNOST ZAMĚŘUJEME PŘÁVĚ NA TUTO OBLAST.**



Mořské želvy mají v mořských ekosystémech nezastupitelnou roli a jsou klíčové k zajištění rovnováhy. Udržují například zdravé podmořské louky pro tisíce malých ryb, které jsou důležitou částí celého podmořského potravního řetězce. Želvy rovněž udržují zdravé korálové útesy či sežerou tuny medúz, čímž udržují rovnováhu v ekosystému.

Koordinujeme a zajišťujeme finance pro realizaci projektů, které chrání čtyři druhy mořských želv v Indonésii a na Srí Lance (kareta pravá, obecná, obrovská a zelenavá). Chráníme líhni pláže, samice želv, vejce přenášíme do bezpečí a mláďatům umožňujeme volný odchod do moře. Kromě přímé ochrany podporujeme i rozvoj místních obyvatel a zaměřujeme se na vzdělávání.

Jedním z největších problémů želv je špatná neefektivní ochrana. V záchranných centrech by měly být pouze želvy, které by jinak v přírodě nepřežily. Vaše návštěva želvích center má velký vliv. Navštěvujte prosím pouze programy, kde opravdu mořským želvám pomáhají. Želvám v bazénech zakrní svaly (nemohou plavat proti vlnám), nevyvinou se jim plíce (nemohou se dostatečně potápět) a neloví si přirozeně potravu. Po dvou dnech ztrácí instinkt jak, a kam se v dospělosti vrátit naklást vejce. Želví mláďata tedy musí být vypouštěna v den vylíhnutí a v době, kdy je písek chladný (po 18. hod.).

Podporujeme ochranu mláďat bez věznění v bazénech.

**MOŘSKÉ ŽELVY PATŘÍ DO MOŘE, NE DO BAZÉNŮ.  
PODPORUJME OCHRANU ŽELV, A TÍM I OCEÁNY.**



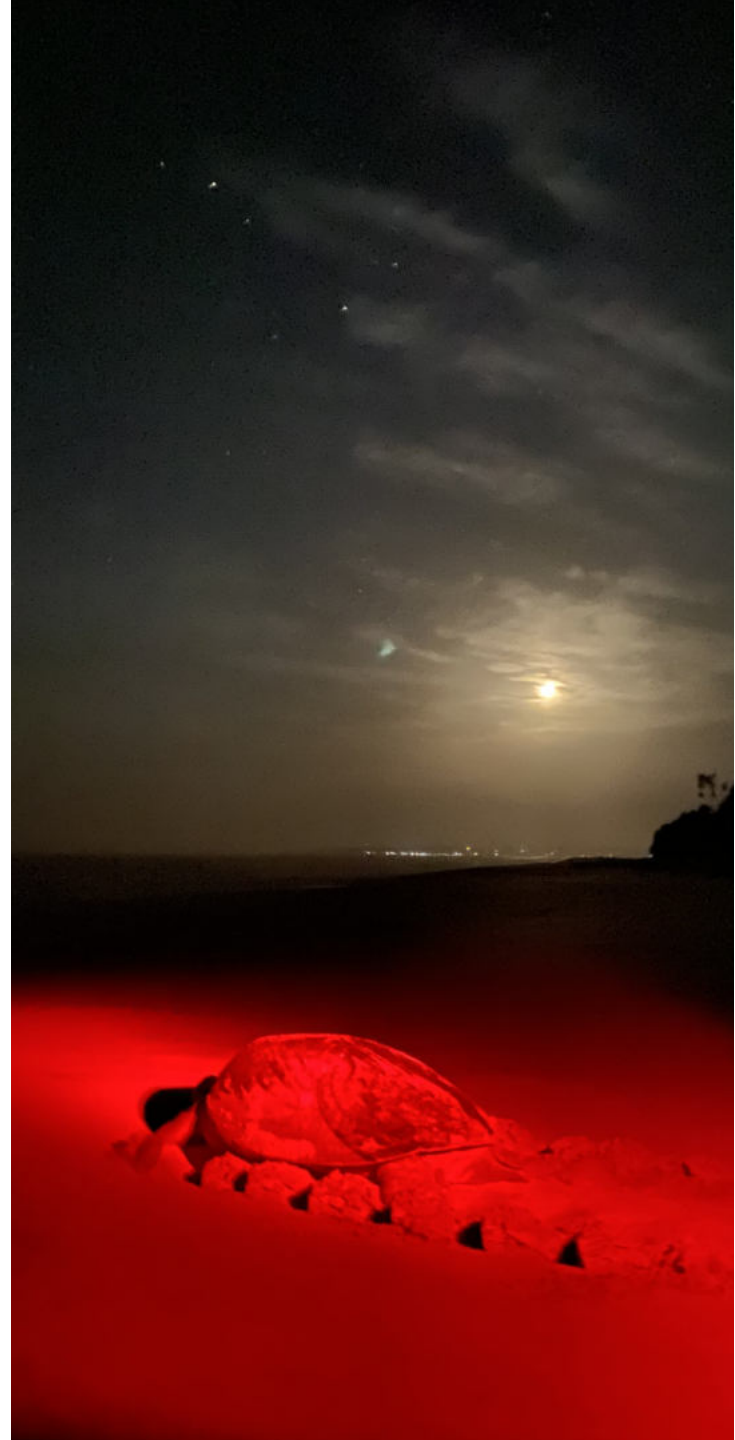
## OCHRANA MOŘSKÝCH ŽELV V INDONÉSII NA OSTROVĚ LEMBATA

**OSTROV LEMBATA NAJDEME NA JIHOVÝCHODĚ INDONÉSIE. MÍSTNÍ ORGANIZACE *SEHABAT PENYU LOANG*, KTEROU PODPORUJEME, CHRÁNÍ ŽELVY NA ČTYŘECH PLÁŽÍCH (RIABAO, RIANGDUA, WUAKERONG, DUAWUTUN). MÁM RADOST, ŽE LETOS NA TYTO PLÁŽE PŘIŠLO KLÁST VEJCE SKORO 2X VÍCE ŽELV, NEŽ V LOŇSKÉM ROCE (91 SNŮŠEK OCHRÁNĚNÝCH PŘED PYTLÁKY V ROCE 2023 OPROTI 54 SNŮŠKÁM V ROCE 2022).**

Bohužel, každý projekt se někdy potýká s problémy a dějí se věci, ze kterých radost nemáme, a které je třeba řešit. Na konci roku 2022 jsme na Lembatě opravili a zvětšili chráněnou část pláže, do které ochranáři přemísťovali vejce želv. Všichni jsme věřili, že bude sloužit mnoho let, ale bohužel na konci července 2023 si pozemek, na kterém je chráněná část pláže umístěna, opáskoval muž z vedlejší vesnice a tvrdí, že je to jeho pozemek. Pozemek nám k činnosti věnoval, jako státní, starosta v roce 2019 a máme na něj smlouvu. V Indonésii ale neexistuje katastrální úřad, a tak je těžké zjistit, kdo má pravdu, a čím pozemek doopravdy je. Starosta se řešení situace vyhýbá, policie také, a tak bohužel chráněná část pláže chátrá a ochranáři ji nemohou oficiálně používat.

Tahle situace mě neuvěřitelně štve. V Česku bychom věděli za minutu, jak je to doopravdy a bylo by vše vyřešeno. Tam se spor táhne půl roku, trpí tím hlavně želvy, protože vejce ochranáři z místa původní snůšky přemísťují kdekoli na pláž, kde k hnízdu nepovede stopa samice, a bude tak zamaskované před zraky pytláků. Divocí psi ho ale snadno vyčichají a nelze ani organizovat vypouštění mláďat s veřejností, kterým byl program tak proslulý. Pevně doufám, že situaci se starostou, ochranáři i údajným majitelem vyřešíme při cestě na lokalitu plánované v únoru 2024. Držte palce.

Naštěstí z ostrova Lembata je z roku 2023 i spousta dobrých zpráv. I přesto, že se na trhu v hlavním městě ostrova Lewolebě občas stále prodávají výrobky







z želvoviny, tak díky dobrovolníkům ochranáři zvládli oběhat policii, ministerstvo ŽP a další úřady a zhotovili cedule, které přímo na trhu upozorňují, že prodávat i kupovat želvovinu je nezákonné a hrozí za to pokuty. Z toho mám obrovskou radost a věřím, že tento počin prodej želvoviny reálně sníží.

Další dobrovolníci pomalovali ochranářskou loď. Při monitoringu pobřeží budou motivy živočichů a rostlin z podmořského života ukazovat všem, jak krásné a důležité je na Lembatě moře a jeho živočichové.

Díky dobrovolníkům jsme také začali spolupracovat s místní vzdělávací mimoškolní organizací Taman Daun, která sídlí v hlavním městě ostrova Lembata v Lewolebě a kromě vzdělávání se věnuje i obnově korálového útesu zničeného nešetrným rybolovem na pláži Waijarang. Dobrovolníci tak připevňovali úlomky korálů k vyrobenému substrátu. Zdravý korálový útes pomůže k pobřeží vrátit ryby, želvy i celou rovnováhu tamní podmořské oblasti.

## 8 719 MLÁĐAT SE DOSTALO DO MOŘE

(6 949 BYLO VYPUŠTĚNO, CCA 1770 ODEŠLO SAMO Z HNÍZD PŘEMÍSTĚNÝCH JEN NA PLÁŽI)

## 91 SNŮŠEK OCHRÁNĚNÝCH PŘED PYTLÁKY

(70 KARET ZELENÁVÝCH, 19 KARET PRAVÝCH a 2 KARETY OBROVSKÉ)

## 7 OCHRANÁŘŮ

## 24 DOBROVOLNÍKŮ

**1 CHRÁNĚNÝ OSTROV** – PLÁŽE U ČTYŘ VESNIC (Loang, Riangdua, Wuakerong a Riabao)

**7 ČLÁNKŮ** v indonéských novinách

**3 VÝSTUPY** V MÍSTNÍ TV

**SPOLUPRÁCE** S MÍSTNÍ VZDĚLÁVACÍ MIMOŠKOLNÍ ORGANIZACÍ TAMAN DAUN



## OCHRANA MOŘSKÝCH ŽELV V INDONÉSII V SOUOSTROVÍ PULAU SEMBILAN (BORNEO)

**SOUOSTROVÍ PULAU SEMBILAN JE NEJDŮLEŽITĚJŠÍM LÍHNIŠTĚM KARET OBROVSKÝCH V CELÉ OBLASTI JIŽNÍHO BORNEA. PŮSOBÍ ZDE MÍSTNÍ ORGANIZACE PAMALI INDONESIA A PRACUJE JEDEN NÁŠ BÝVALÝ KOLEGA Z OBLASTI BERAU.**

Organizace ale měla dlouhodobě nedostatek financí, a tudíž i ochranářů a chystala se ochranu redukovat. Rozhodli jsme se, že zdejší želvy podpoříme a od června 2023 financujeme plat jednoho klíčového ochranáře na ostrově Denawan. Želv tu klade opravdu hodně, ochranáři denně zachraňují stovky vajíček nejen před pytláky, ale i před hladovými varany, potkany, kraby a ptáky. Vejce se musí přemísťovat i kvůli erozi, pláže tu mizí doslova před očima. Ochranáři jsou ale nadšení a za zaslané peníze na ostrově dokonce vykopali a zprovoznili funkční studnu, což je obdivuhodné. Do budoucna by to mělo být výrazné ušetření peněz za dovoz sladké vody. Líbí se nám velké úsilí a motivace tamních ochranářů, a tak jsme se společně domluvili na rozšíření projektu. Celý podzim 2023 organizace Pamali Indonesia sháněla potřebná povolení od vlády a smlouvy pro spolupráci. Vše se podařilo získat, na ostrovech proběhlo v každé vesnici i domlouvání s místními za účasti starostů a policie, ochranáři uklidili líhni pláže od naplaveného dřeva a odpadků. Peníze na postavení jednoduchého domku pro ochranáře jsme už také vybrali, takže jdeme do toho. Od ledna 2024 tedy můžeme společně a oficiálně zahájit ochranu i na dalších dvou ostrovech Pamalikan a Matasirih. Tam zatím vládou jen pytláci, a až dvacet snůšek denně je ztraceno. Moc moc děkujeme za podporu všem.

**23 804 MLÁDAT BYLO VYPUŠTĚNO DO MOŘE**

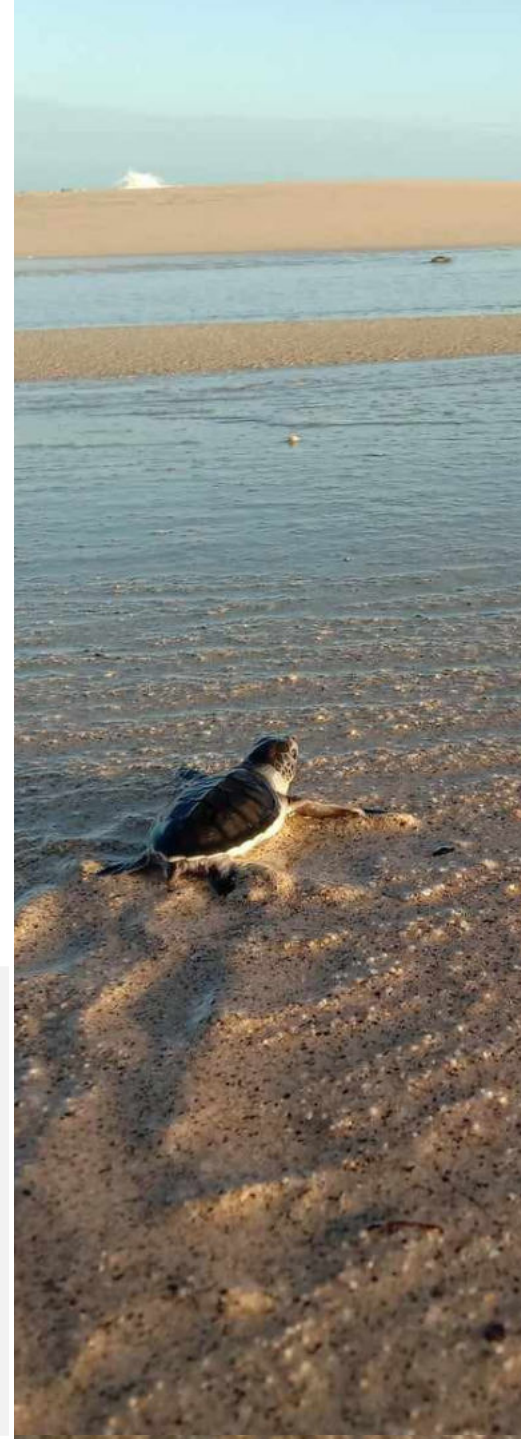
**338 SNŮŠEK OCHRÁNĚNÝCH PŘED PYTLÁKY**  
(12 KARET PRAVÝCH a 326 KARET OBROVSKÝCH)

**1 OCHRANÁŘ**

**2 DOBROVOLNICE**

**1 CHRÁNĚNÝ OSTROV** – Denawan

**Příprava na ochranu dalších dvou ostrovů**





## VZDĚLÁVÁNÍ A ROZVOJ OBYVATEL V INDONÉSII

**V INDONÉSII BYLO V ROCE 2023 CELKOVĚ 28 DOBROVOLNÍKŮ, A TO UŽ JE OPRAVDU VELKÉ MNOŽSTVÍ A OBROVSKÝ DOPAD, ZVLÁŠTĚ PRO VZDĚLÁVÁNÍ MÍSTNÍCH DĚTÍ A PRO ROZVOJ OBYVATEL. DOBROVOLNÍCI UČILI O ŽELVÁCH, OCEÁNECH, O PŘÍRODĚ, MINIMALIZACI ODPADU, A TO VŠE NA BALI, NA LOMBOKU, NA FLORESU, V KUPANGU, NA LEMBATĚ, NA JIŽNÍM BORNEU V SOUOSTROVÍ SEMBILAN I V OBLASTI BERAU.**

Učení probíhá nejčastěji v místních školách nebo i jen tak na verandě či doma u ochranářů. V roce 2023 se ale na Lembatě nově podařilo navázat spolupráci s místní vzdělávací mimoškolní organizací Taman Daun, která sídlí v hlavním městě ostrova Lewolebë. Chodí sem každé odpoledne více než sto dětí a dobrovolníci je učí nejen o přírodě a želvách, ale i angličtinu a třeba plavání nebo jak rybařit šetrně k přírodě.

Dobrovolníci zároveň 2x navštívili veterinární univerzitu v Kupangu a udělali zde přednášky pro studenty. Bylo velmi přínosné, že přednášela studentka Veterinární univerzity v Brně, a také paní veterinářka, témat ke sdílení bylo tedy hodně.





Dobrovolníci rozdávali například i samolepky o důležitosti želv a jejich ochraně. Dávali je do hotelů, resortových recepcí, turistických a potápěčských center nebo místním ochranářům, kteří zde sází korály, do škol, mezi turistické průvodce a na veřejná místa. A zkusili i street art, který místní milují. Projeli ostrov Lembata skrz naskrz a vždy, když se kolem nich shromáždily skupinky mládeže a vyptávaly se, odkud běloši jsou, a co na Lembatě dělají, mluvili o želvách. Ukazovali fotky, videa, web a FB stránky ochranářů a u toho společně nastříkali logo ochranářů a odkaz na FB lokální ochranářské skupiny.

Osvětu ale dělají i samotní ochranáři. V březnu byl šéf naší skupiny ochranářů z lembatské SAHABAT PENYU LOANG pozván jako jeden z řečníků do auly střední školy SMA Don Bosco v hlavním městě ostrova Lembata v Lewolebě. Pro 70 posluchačů vyprávěl o želvách, jejich biologii, proč jsou důležité v oceánu, co je ohrožuje, i to, jak jim ochranáři na Lembatě pomáhají.

Během roku 2023 byli tři dobrovolníci i v oblasti Berau na Borneu, kde od října 2022 nepodporujeme přímou ochranu mořských želv. Učili děti ve školách, uklízeli pláže, monitorovali prodej želvoviny i samotný výskyt želv, a hlavně podpořili místní obyvatele a projekt na výrobu suvenýrů z udržitelných materiálů. Náš zdejší kolega, řemeslník Sablon, učí vyrábět suvenýry z kokosu namísto z želvoviny další a další lidi a z toho mám velkou radost. V roce 2023 jsme připravovali možnosti pravidelného dobrovolničení v oblasti a věřím, že se projekt během cesty, plánované na únor 2024, podaří domluvit.

ZDEJŠÍ OSTRŮVKY TVOŘÍ NEJDŮLEŽITĚJŠÍ LÍHNIŠTĚ KARET OBROVSKÝCH NEJEN V CELÉ INDONÉSII, ALE DOKONCE V CELÉ JIHOVÝCHODNÍ ASII, A TAK JE VZDĚLÁNÍ DĚTÍ A ROZVOJ OBYVATEL PRO PŘEŽITÍ ŽELV OPRAVDU KLÍČOVÉ.



**28 DOBROVOLNÍKŮ  
7 OSTROVŮ, KDE PROBÍHALO VZDĚLÁVÁNÍ  
1 MÍSTNÍ ŘEMESLNÍK**



## OCHRANA MOŘSKÝCH ŽELV NA SRÍ LANCE

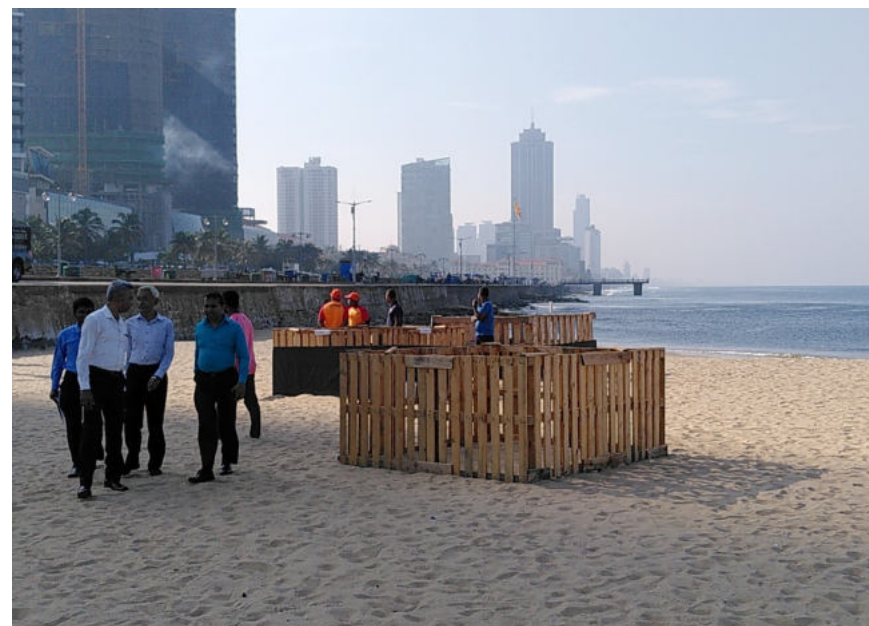
**PROJEKT NA SRÍ LANCE SE BĚHEM ROKU 2023 VELMI ROZVINUL. DNES UŽ SE JEDNÁ O STABILNÍ PROGRAM, MÁME ZDE VLASTNÍHO OCHRANÁŘE, NA MÍSTO JEZDÍ PRAVIDELNĚ POMÁHAT DOBROVOLNÍCI... JE ZA TÍM ALE HODNĚ PRÁCE.**

V únoru jsme během 22 dnů zkontrolovali 21 center na ochranu želv, s 18 hotely jsme domluvili spolupráci, 5x jsme se sešli s úředníky z Department of Wildlife Conservation, 3x s místními nevládními organizacemi na ochranu přírody, na 5 lokalitách jsme konzultovali zahájení či zefektivnění ochrany mořských želv, a také jsme domluvili spolupráci s ženskou řemeslnou dílnou v Bentotě. K tomu jsme udělali jeden celodenní řemeslný workshop organizovaný vládními úředníky a 3 přednášky o želvách pro veřejnost. O takové efektivitě se nám při přípravách ani nesnilo, na výsledky cesty jsem opravdu hrdá.

Pokud byste si o naší cestě chtěli poslechnout podrobnosti, doporučuji Podcast KlimaX -

<https://podcasters.spotify.com/pod/show/klimax/episodes/Chrnit-mosk-elvy-je-posln-Hanky-Svobodov--nyn-nm-vyprv-zitky-z-jej-po-sledn-cesty-po-Sr-Lance-e20hsnm/a-a9gk3fv>

Měli jsme velké štěstí, že jsme se při cestě setkali se srílanským tesařem Gayanem, který na plážích západně od města Dikwella chrání želvy už deset let. Sám od sebe, tak, jak nejlépe cítí, ze srdce... Přemísťuje vejce do bezpečí, vypouští mláďata hned po vylíhnutí do moře. S Gayanem jsme probrali metodiku a udělali z něj svého ochránáře. Propojili jsme ho také s kolegy z Wildlife department - bude tak ochranu želv dělat legálně a efektivněji.





Díky naší podpoře už v létě postavil chráněnou část pláže.

Stejně jako ochranáři na Lembatě v Indonésii v roce 2022 začal i Gayan v roce 2023 na Srí Lance sázet stromky na pobřeží - snaží se zpomalit erozi. Věříme, že výsadba na obou místech sníží odplavování písku z pláží.

V místní zátocě je jedna rarita – téměř vždy tu v moři narazíte na 2–4 dospělé želvy, se kterými můžete plavat. Bohužel ne všichni turisté dodržují pokyny o kontaktu s divokými zvířaty, a tak jsme na pláž umístili cedule, kde pravidla objasňujeme. Snad spolu s věčným upozorňováním a Gayanovou novou uniformou ochranáře pomohou a turisté dychtící po fotkách nebudou na želvy sahat.

S aktivním a efektivním postojem k turistům pomáháme i centru Rekawa Turtle Watch, kam jsme navrhli a realizovali cedule a informační panely. Věříme, že turisté budou díky novému informačnímu systému při pozorování kladoucích želv více dodržovat pravidla, nebudou na želvy svítit bílým světlem, dělat hluk apod... Prosím, pomozte nám i Vy, řekněte ne turistům, kteří se nechovají, jak mají. Každý zodpovědný cestovatel se počítá. Moc děkujeme!

Na Srí Lance ve správné ochraně podporujeme i státní centrum na ochranu mořských želv Kapuhenwala. Naši dobrovolníci (v roce 2023 jich přijelo 13!) pomáhají nejen ochranářům přímo na pláži, ale o želvách učí i místní děti. Radost mám z návštěvy dětského domova, učení ve škole v Tangalle, v Rekawě i v Dickwele, jen tak, v okolí ubytování... Bohužel dobrovolníci zjistili, že 43 % dotazovaných dětí už někdy jedlo želví vejce.



Neuvěřitelným zážitkem bylo vzít místní děti do záchraného centra v Kapuhenwale. Bydlí za rohem, ale nikdy tu nebyly, a teď poprvé s dobrovolníky viděly čerstvě vylíhnutou želvičku a vypustily ji do moře.

Dobrovolníci také pokračují v komunikaci s hotely. Jsem moc ráda, že dohromady se za rok 2023 podařilo domluvit spolupráci se 46 hotely. Povídáme si s managery o želvách, vysvětlujeme, která ochrana pomáhá a máme radost, že hotely, resorty i malá ubytování mají zájem posílat turisty tam, kde ochraně želv opravdu přispívají.



## 3 036 MLÁDAT BYLO VYPUŠTĚNO DO MOŘE

**36 SNŮŠEK** KARET OBROVSKÝCH A ZELENÁVÝCH  
OCHRÁNĚNÝCH PŘED PYTLÁKY

**1 OCHRANÁŘ**

**13 DOBROVOLNÍKŮ**

**2 CHRÁNĚNÉ PLÁŽE**

**VZDĚLÁVÁNÍ**

**SPOLUPRÁCE SE 46 HOTELY, S VLÁDOU**

## MONITORING SITUACE MOŘSKÝCH ŽELV

**MONITORING ŽELVÍCH CENTER PROBÍHAL V INDONÉSII (JÁVA, BALI, LOMBOK, GILI) I NA SRÍ LANCE. BOHUŽEL VĚTŠINA MÍST BERE ŽELVY JEN JAKO PROSTŘEDEK K VÝDĚLKU A PŘEVLÁDAJÍ CENTRA, KTERÁ JSOU SPÍŠE PASTMI NA TURISTY NEŽ MÍSTY EFEKTIVNÍ OCHRANY. NĚKDY JE TO Z NEVĚDOMOSTI ZAMĚSTNANCŮ, PROTOŽE NEVÍ, JAK BY SE ŽELVY MĚLY CHRÁNIT SPRÁVNĚ, NĚKDY Z ČISTÉHO NEZÁJMU O ZVÍŘE A NEJČASTĚJI KVŮLI JEDNODUCHÉ ORIENTACI NA PENÍZE.**

Centra často vykupují vejce od rybářů, což podporuje nelegální krádeň vajec z pláží. Tvrdí, že v bazénech drží jen zraněné želvy, ale většina želv vypadá zcela zdravě, nemluvě o malých. Mnohde želvy nesprávně krmí, drží v bazénech dohromady více kusů i různé druhy a viděla jsem, jak karety pravé okusují pahýly nohou hendikepované karety zelenavé. V jednom centru tvrdili, že z cca 100 vajec se prý vylíhne průměrně jen 35 želv. To je jasný výsledek nešetrného zacházení s vajíčky při transportu. Vajíčka se často převáží od rybářů na motorkách, v igelitové tašce, hýbe se s nimi, otáčí...

Malé želvy mnohdy drží v bazénech, dokud nepřijdou turisté a nezaplátí si za to, že je mohou vypustit. To se bohužel děje během dne i za přímého slunce a na horkém písku (protože večer je, jako v obchodě, zavřeno) a turisté netuší, že si zaplatili za to, že posílají želvu na smrt – kontakt s horkým pískem ji přehřeje a v moři brzy zemře. Ani želvy, co nebyly vypuštěny, na tom nejsou o moc lépe – želvám v bazénech zakrní svaly (nemohou plavat proti vlnám), nevyvinou se jim plíce (nemohou se dostatečně potápět) a nemohou si přirozeně lovit potravu. Po dvou dnech navíc ztrácí instinkt jak a kam se v dospělosti vrátit naklást vejce.

V ochranných centrech by měly být pouze želvy, které by jinak v přírodě nepřežily. Vaše návštěva a/nebo příspěvek želvím centrům má velký vliv. Navštěvujte pouze programy, kde mořským želvám opravdu pomáhají. Není







těžké to poznat. Prosíme, prohlédněte si před návštěvou na internetu fotky záchranného centra, které plánujete navštívit (např. na mapách). Pokud nevidíte malé nebo zdravé želvy v bazénech či vypouštění za jasného dne, centrum navštivte a podpořte. **Držení malých a zdravých želv rozhodně není jejich ochrana. Malé a zdravé mořské želvy patří do moře, a ne do bazénů. Děkujeme!**

Naštěstí je na Srí Lance celkově situace pro želvy mnohem lepší než v roce 2019. Na ostrově pod záštitou Department of Wildlife Conservation vzniklo 11 míst, kde ochranu mořských želv provozuje vláda a dělá to dobře. Turisté sem většinou nesmí a to je pro želvy dobře, mají ticho, tmou a klid. Navíc želvy začala chránit i pobřežní hlídka – místní Coast guard přenáší vejce z pláže před strážní věží přímo k věži a hned po vylíhnutí mláďata vypouští do moře.

Monitoring želvích center probíhal i v Indonésii. Několik dobrovolníků navštívilo centra na Jávě, na Bali i na Lomboku a ostrově Gili. Vzorec je všude stejný, želvy jako turistická atrakce s nálepkou záchranného centra. Vylíhlá mláďata jsou v bazéncích i na několik měsíců, v několika málo centimetrech vody, krmené nastříhaným rybím masem. V několika centrech, těch nejvíce turistických, to byl děsivý pohled. Tisíce želv, včetně dospělých, stovky lidí, hromadné vypouštění mláďat na přeplněné pláži. Centra, kromě líhnutí mláďat, řeší také chov nemocných, zmrzačených želv nebo jedinců zabavených na černém trhu. Ty údajně v centrech čekají jako důkaz při vyšetřování. S provozovateli a zaměstnanci většinou nebyla možná konstruktivní domluva. Všem centrům budeme posílat náš komentář ohledně chovu s doporučením, co a hlavně proč dělat jinak. A Vám všem, kdo máte želvy rádi, moc děkujeme, že do takovýchto center nechodíte a upozorňujete na jejich škodlivost všechny, kdo cestují. Extrémně zajímavé je video, kde uvidíte rozdíl, když do moře běží



čerstvě vylíhlé želvy a želvy, které byly v bazénech:  
[https://www.youtube.com/watch?v=aGNks-yd\\_ql&t=39s](https://www.youtube.com/watch?v=aGNks-yd_ql&t=39s)

Video bylo natočeno při monitoringu želvích center v Indonésii.

Jediné pozitivum je, že se některá navštívená centra věnují také edukaci o želvách i oceánu, úklidu pláží, výsadbě stromů, korálů či mangrovů. Alespoň to dává smysl, i když jestli to zabírá, když vedle v nádrži se se živými želvami vyskytují také želvy mrtvé, to nevím. Některá centra chovají mláďata mořských želv v bazénech i několik let s odůvodněním nízkého přežívání mláďat v oceánu. Za mě je to naprosto otřesné a nevhodné a myslím, že bychom prostě měli ochranu dělat přirozeně, pustit malé želvy hned po vylíhnutí do moře a snažit se, aby v oceánu měly větší šanci na přežití (řešit odpad v moři, přelovování oceánů, klimatickou změnu a další).

Když se člověk dívá na desítky takových špatných center a poslouchá řeči o tom, že přece pár želv nevadí, když se ukáží dětem, a ty že díky nim budou mít k želvám kladný vztah, přemýšlím o počtech. V těch 36 jen letos navštívených centrech to bylo dohromady skoro 3 000 želv. Všech sedmi druhů je teď v moři dle odhadů necelých 200 000. Není to trochu moc obětovaných? Opravdu by nestačilo mít jen relevantní počet opravdových záchranných center v každé zemi a v nich jen ty želvy, které by v moři nepřežily, které mohou dobře sloužit ke vzdělávání? Na želvy se přece mohou všichni podívat při přirozeném vypouštění, vhodnou kooperací na tom mohou místní obyvatelé stále vydělávat, a navíc to želvám opravdu pomůže.





Těší mě, že některé hotelové resorty pomoci chtějí a situaci vzaly do vlastních rukou. Ochranka, která hlídá areál hotelu v noci, vždy upozorní, když želva přijde na pláž, a přenáší vejce do bezpečí. Mláďata pouští hned po vylíhnutí. Doporučuji Anantara Peace Heaven Tangalle Resort, Weligama Bay Resort, Infinity of Srí Lanka, Tropical Garden. Takovýmto hotelům i potápěčským centrům patří můj velký dík. V této oblasti nás čeká ještě obrovské množství práce, ale věřím, že se časem díky neustálým kampaním podaří pohled veřejnosti posunout a fotka s želvou z bazénu už prostě nebude in. Děkujeme za pomoc. Každý, kdo do bazénových center nepůjde, udělá reálný krok k lepší budoucnosti želv.

## ZMONITOROVÁNO 21 ŽELVÍCH CENTER NA SRÍ LANCE A 15 V INDONÉSII (JÁVA, BALI, LOMBOK, GILI).

Pokud pojedete jinam než na Srí Lanku či do Indonesie, moc oceníme, když s námi posdílíte vaše zkušenosti. Pošlete prosím informace o ochraně želv spolu s fotkami a videi na e-mail [hanka.sauria@seznam.cz](mailto:hanka.sauria@seznam.cz). Rádi vaše postřehy zveřejníme na facebookové stránce projektu. Chceme, aby turisté svou návštěvou podporovali centra, která chrání želvy efektivně, a nechodili tam, kde jde spíše o turistickou past než o účinnou ochranu.

Děkujeme předem za spolupráci.



## ZVYŠOVÁNÍ INFORMOVANOSTI

**LETOS TO BYLA JÍZDA. V ČESKÉ REPUBLICE JSME USKUTEČNILI 75 VZDĚLÁVACÍCH AKCÍ. TO ZNAMENÁ TĚMĚŘ 1,5 AKCE TÝDNĚ, TO MI PŘIJDE NEUVĚŘITELNÉ.**

Jsem moc ráda, že se povedlo trochu přerozdělit činnosti v týmu a že už na akce nejezdím sama, ale jezdí nás víc. Stále se rozvíjíme, aktualizujeme a vizuálně vylepšujeme přednášky, vymýšlíme nové hry o želvách, máme radost, že svou činností inspirujeme ostatní. Bylo to 43 akcí pro školy, a to také leckdy znamená třikrát 1,5h za ten jediný den. Dvě akce byly online. Navštívili jsme tábory, realizovali 32 akcí pro veřejnost. Naše hlavní poslání je informovat o situaci želv, o jejich ohrožení a o tom, jak jim my všichni malí i velcí můžeme pomáhat. Seznamujeme ostatní s problémy oceánů, sdílíme tipy na zodpovědné cestování, ukazujeme, jak minimalizovat vznik odpadu. Těší mě, že naše workshopy a přednášky nejsou pro žáky a studenty jen prázdná slova. Líbí se mi, že vymýšlí, jak by sami mohli pomoci a pomoc opravdu realizují:

Ve Volyni se žáci prvního stupně věnovali želvám od dubna až do června. Vyrobili 3D želvy a ozdobili jimi papírové tašky. Do každé tašky vložili napsané informace o želvách. Tašky donesli domů jako dárek rodičům, na obecní úřad, do knihovny, vedení školy a i některým učitelům. A starší žáci nachystali prezentaci a povídání pro mladší žáky.

Na ZŠ V Zahradách v Berouně žáci rozmnožili a zasadili rostliny, vyrobili keramické i látkové želvy a napekli dobroty, celé odpoledne si pak povídali o želvách a šířili osvětu mezi rodiči i spolužáky. Studenti 3.B z Gymnázia Jana Palacha v Mělníku zorganizovali Běh pro želvy. Díky startovnímu, příspěvkům za uběhnutá kola a darům za doma vyrobené občerstvení a drobné dárečky se vybralo na měsíční plat pro 7 ochranářů! To mi přijde naprosto neuvěřitelné. Jaké to bylo se můžete podívat ve Zprávičkách na Děčku [Běh pro želvy v Mělníku](#) vysílaných 2. 10. 2023.







Moc děkuji všem žákům, studentům i vyučujícím. Třeba žáci ZŠ T.G. Masaryka v Moravských Budějovicích o své škole mluví jako o škole, kde mají mořské želvy v srdcích, to mě tak moc těší. Každý rok pořádají hned tři akce pro želvy – první k příležitosti Dne zvířat na podzim, druhou o Vánocích a třetí na moravskobudějovickém ekotruhu.

Díky, že nám pomáháte šířit informace o želvách a o tom, jak jim každý můžeme pomoci. Má to obrovský smysl.

Povedených bylo také sedm výstav fotografií z projektu. Veletrh Holiday World, obchodní centrum Chodov, Ostravská univerzita, brněnská přírodověda, vzdělávací centrum Univerzity Karlovy a Kampusu Hybernská Didaktikon. Fotografie Petra Jana Juračky viděly tisíce lidí a věřím, že kdo měl oči otevřené, byl nejen fascinován, ale i inspirován. Petře, moc díky za pomoc!

V září jsem byla hostem v České televizi v pořadu **Události, komentáře** na ČT24

[https://www.ceskatelevize.cz/porady/1096898594-udalosti-komentare/223411000370915/?fbclid=IwAR1dY7Q0RSFDt1YaUWxVPcvdesqoCOX95YipHAI83u0XIU0Y\\_F13SbSaw5A](https://www.ceskatelevize.cz/porady/1096898594-udalosti-komentare/223411000370915/?fbclid=IwAR1dY7Q0RSFDt1YaUWxVPcvdesqoCOX95YipHAI83u0XIU0Y_F13SbSaw5A)

(od 53:18) a v TV Nova v pořadu **Snídaně s Novou**

<https://photos.onedrive.com/share/814BCE966858443A!354210?cid=814BCE966858443A&resId=814BCE966858443A!354210&authkey=!AOkOk4P2No5vQvw&ithint=video&e=T9SXYP>

Vyprávěla jsem o situaci mořských želv, které jsou dnes ohroženy vyhynutím, o tzv. záchranných centrech, kde drží zdravé želvy v bazénech, nebo o údajném napadání turistů želvami v Chorvatsku. Mrkněte na to.

K přečtení doporučuji článek v časopise **Be The Best**

[https://www.morskezelvy.cz/pool/vzor/upload/clanky/042-045b\\_zelvy.pdf](https://www.morskezelvy.cz/pool/vzor/upload/clanky/042-045b_zelvy.pdf)

a také rozhovor pro **hedvabnastezka.cz**

<https://www.hedvabnastezka.cz/hana-svobodova-mnoha-zelvi-centra-jsou-asti-na-turisty/>



A pokud raději posloucháte, neměl by Vám uniknout podcast **Ochutnej (přírodo)vědu** – podcast Přírodovědecké fakulty UK – [O ochraně mořských želv, o novém projektu na jihu Bornea, o tom, jak mě ovlivnilo studium na Přf UK, jak vypadá práce ochránáře, o želvách i místních lidech](#)

Možná Vám neuniklo, že už jsem několikrát zmínila Univerzitu Karlovu. Já mám ráda všechny školy, ale Univerzita Karlova je prostě moje alma mater, tady jsem studovala a klidně bych si studium zopakovala. Mám to tu ráda, a tak mě moc těší, že jsme se letos ještě těsněji než dříve propojili s Přírodovědci.cz, popularizačním projektem Přírodovědecké fakulty UK v Praze. Kromě podcastu jsme se podíleli na jimi organizované akci pro veřejnost, ve spolupráci s nimi vznikla výstava v Didaktikonu, přednášela jsem na juniorské konferenci na UK. Přírodovědci.cz také začali nabízet školám naši výstavu

<https://www.prirodovedci.cz/eduweb/ucitel/katalog/320-vystava-morske-zelvy/?st=1&sec=1&fbclid=IwAR3JEusiQL-F98sRYIbXxphRy6Gt1NdsVHSxfjh3lesMD3XW9IHbDd2Q5os>

a brzy bude součástí nabídky pro školy i seminář pro žáky. Mám ze spolupráce velkou radost.





A vděčná jsem i za krásná videa.

První představuje náš projekt a je v češtině i angličtině. Schválně, jestli poznáte, kdo namluvil českou verzi?

<https://www.youtube.com/watch?v=iO6mrw2U0eg>

Druhé je zaměřené na ty, koho láká dobrovolnictví na Lembatě

<https://www.youtube.com/watch?v=zv2MtfNeUbo&t=2s> ukazuje, jak to tam vypadá, co lze dělat a čím pomůžete nejefektivněji.

Moc děkujeme také všem autorům fotografií, které najdete v kalendáři Chráníme mořské želvy na Srí Lance, jmenovitě: Martin Procházka, Ivo Řehůřek, Channa Suraweera, Jakub Martínek, Eliška Šišková, Anuradha Ediriweera, Gayan Sampath a archiv Chráníme mořské želvy z.s.

**75 akcí** (43 pro školy, z toho 2 online; 32 pro veřejnost)

**11 článků** (4 články v českých, 7 v indonéských novinách)

**2 rozhovory v rádiu, 2 podcasty**

**3 výstupy v televizi v ČR, 3 v televizi v Indonésii**

**1 video o projektu v češtině a angličtině**

**1 video pro dobrovolníky**

**7 výstav fotografií z projektu**

**1 kalendář**

**spolupráce s PŘF UK a Přírodovědci.cz**

**2 aukce na facebookové stránce Ruku v ruce**



## ÚSPĚCH ROKU

**ZA ÚSPĚCH ROKU JEDNOZNAČNĚ POVAŽUJI NĚCO, CO ZATÍM NENÍ VIDĚT A VĚTŠINA LIDÍ O TOM JEŠTĚ NEVÍ. JENŽE ABY TO BYLO MOŽNÉ, BYLO POTŘEBA VYVINOUT OBROVSKÉ ÚSILÍ A DOMLOUVÁNÍ, KTERÉ TRVALO BEZ PŘEHÁNĚNÍ VÍCE NEŽ POLOVINU ROKU 2023. O ČEM TO MLUVÍM? O TOM, ŽE OD LEDNA A ÚNORA 2024 ROZŠÍŘÍME OCHRANU MOŘSKÝCH ŽELV NA DALŠÍ TŘI MÍSTA A BRZY MOŽNÁ JEŠTĚ NA JEDNO DALŠÍ.**

Po rozhodnutí přestat podporovat přímou ochranu mořských želv v Berau došlo k tomu, že se snížily výdaje projektu. Na transparentním účtu se tak začaly hromadit prostředky, které sem byly zaslány za účelem pomoci želvám. Nechtěli jsme je tedy jen tak nechat ležet na účtu, chtěli jsme, aby pomohly tam, kde je třeba. Začali jsme tedy pátrat po organizacích, které ochranu vidí stejně jako my – chrání želvy efektivně, bez bazénů, a věnují se nejen přímé ochraně, ale i vzdělávání. Naše dobrovolnice Klára se v červnu zúčastnila Sea Turtle Symposium (Symposium o mořských želvách) v Jakartě v Indonésii. Tato konference byla zaměřena na způsoby ochrany mořských želv. Přítomno bylo přes 100 účastníků z různých zemí „korálového





trojúhelníku“, a to jak z vládních i nevládních organizací, univerzit, tak právě i z řad ochranářů. Získali jsme zde kontakty pro navázání spolupráce. Další vhodné organizace našla kolegyně Olga díky celosvětové mapě ochranářských projektů. Komunikovali jsme s mnoha lidmi a po velkém vzájemném poznávání a otrkávání se podařilo navázat spolupráci s několika organizacemi.

S organizací **Pamali Indonesia**, kterou jsme začali v roce 2023 podporovat v ochraně ostrova Denawan v souostroví Sembilan na jihu Bornea, budeme od ledna 2024 chránit želvy i na okolních ostrovech Pamalikan a Matasirih. V projektu budou působit i dva zaměstnanci zaměřeni na vzdělávání a rozvoj místních.

S organizací **Alliance for Tompotika Conservation** začneme v únoru 2024 chránit želvy na východě Sulawesi. Zdejší poloostrov Tompotika je místem velké biologické rozmanitosti, probíhá zde ochrana nejen želv, ale i endemických ptáků, netopýrů a lesa obecně. Aliance se zaměřuje i na vzdělávání dětí a realizuje mnoho rozvojových projektů pro místní komunitu. Moc se těším, až obě nové lokality v únoru 2024 navštívím a program zahájíme v terénu.

O spolupráci jsme v roce 2023 jednali také s univerzitou na Papue. Mají totiž program „Věda pro ochranu“ a chrání kožatky velké. Tak uvidíme, držte palce, třeba díky této spolupráci začneme chránit i přímo tento druh.



## CO SI PŘEJEME, A KAM SMĚŘUJEME V ROCE 2024

**VĚŘÍME TOMU, CO DĚLÁME, A TO, CO DĚLÁME, SE SNAŽÍME DĚLAT CO NEJKVALITNĚJI. V ROCE 2024 NASMĚRUJEME VEŠKERÉ NAŠE ÚSILÍ TAK, ABY BYLO MOŽNÉ:**

- pokračovat v přímé ochraně mořských želv na plážích na ostrově Lembata (vyřešit problém s chráněnou částí pláže, začít chránit 1–2 nová místa na ostrově).
- pokračovat v přímé ochraně na ostrově Denawan v souostroví Sembilan.
- nastartovat přímou ochranu na ostrovech Pamalikan a Matasirih v souostroví Sembilan.
- zahájit spolupráci v ochraně želv na Sulawesi.
- pokračovat v přímé ochraně v oblasti Dikwella na Srí Lance.
- podporovat vládu a státní centrum na ochranu želv Kapuhenwela.
- dál rozvíjet efektivní přímou ochranu mořských želv na Srí Lance.
- rozšiřovat síť hotelů, se kterými spolupracujeme na Srí Lance, aby vozily turisty na výlety do center, která chrání želvy efektivně.
- posílat dobrovolníky kromě Lembaty i do oblasti Berau a na Sulawesi v Indonésii a samozřejmě na Srí Lanku.
- podporovat vzdělávání i trvale udržitelné projekty pro zlepšení života místních obyvatel v Indonésii i na Srí Lance.
- vzdělávat děti v Indonésii, na Srí Lance, v ČR i v dalších zemích.
- zvyšovat informovanost o želvách, zodpovědném cestování; nejen v České republice, ale i jinde ve světě.





## HOSPODAŘENÍ SPOLKU CHRÁNÍME MOŘSKÉ ŽELVY Z.S. V ROCE 2023

**Výnosy:** 1 090 903 CZK = dary

**Náklady:** 408 043 CZK

realizace projektu v Indonésii 258 360 CZK

- Lembata 60 397 CZK – organizace Sahabat penyu Loang
- Berau 27 222 CZK – vzdělávání a podpora místních řemeslníků
- souostroví Pulau Sembilan na jihu Bornea 170 741 CZK – organizace Pamali Indonesia

realizace projektu na Srí Lance 104 619 CZK

- přímá ochrana 33 611 CZK (náš ochranář Gayan, státní centrum Kapuhenwela, konzultace k zahájení nebo zefektivnění ochrany na dalších místech)
- monitoring 21 center 22 250 CZK
- vzdělávání, spolupráce s vládou, místními ochranářskými organizacemi, s hotely 30 239 CZK
- řemeslný workshop, podpora místních řemeslníků, nářadí 18 519 CZK

propagace 39 164 CZK (kalendáře, samolepky, tužky, hosting webu, poplatek za doménu)  
poplatky za převod 5 900 CZK

Detaily můžete sledovat na transparentním účtu organizace: <https://ib.fio.cz/ib/transparent?a=2101346384>



**V roce 2023 se toho povedlo opravdu hodně. Nic z toho by nebylo možné bez Vás. Díky za Vaši podporu.  
Děkujeme, že právě Vy jste našimi partnery a podporovateli:**

**Klub chovatelů želv, INREKO SPOL. S R.O., ZOO Jihlava, Klub GORILA z.s., Nadace VIA,  
NOBILIS TILIA S.R.O., OS- USKUPENI TESLA, PROSAZ Z. U., Ruku v ruce, Stříbrné  
šperky OLIVIE.cz, Teraristická společnost Praha, UK PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA, ČZU,  
ZEBRA TECHNOLOGIES, Nadační fond CCBC, Glassor Decorations, ZO ČSOP "Natura,  
quo vadis?", Bactrianus z.s.**

Gymnázium Jana Palacha Mělník, Gymnázium Milady Horákové, ZŠ Na Planině, ZŠ a MŠ Starý Plzenec, Lauderova základní škola, Mateřská škola Kulíšek, ZŠ Jihlava, ZŠ a MŠ Kladno, ZŠ Ústí nad Orlicí, ZŠ Dolní Dobrouč, ZŠ Bučovice, ZŠ a MŠ Živanice, ZŠ a MŠ Ostřešany, ZŠ Chrast, ZŠ a MŠ Tuněchody, SŠ, ZŠ a MŠ da Vinci Dolní Břežany, Mateřská škola Montessori Beroun a Základní škola s.r.o., Základní škola Neratovice, MŠ a ZŠ U Vrbiček, SOŠ veterinární Hradec Králové, ZŠ EDEN, ZŠ Náchod Plhov





# Děkujeme všem, to díky Vám můžeme želvám pomáhat.

(uvedeni jsou ti, kteří v roce 2023 přispěli na transparentní účet částkou nad 1000 Kč):

Adéla Štrynclová,  
Filip Ambrož,  
Anežka Radouchova,  
Bc. Marika Dvořáková,  
Eva Bílková,  
Anna Bližňáková,  
Michal Broža,  
Pavla Bryxová,  
Tereza Bubeníková,  
Lucie Buchbauerová,  
Jitka De Wolfová,  
Pavel Dušek,  
Eliška Rybová,  
Eva Šlosarčíková,  
Jan Frolík,  
Gabriela Čermáková,  
Ivana Lol Gildeinová,  
Roman Grulich,  
Hana Grundová,  
Jana Hanáková,  
Tereza Hoffmannová,  
Michaela Horáková,  
Pavel Chabr,  
Ing. Martin Hurt,  
Ing. Jaroslav Slepíčka,  
Iva Babováková,  
Ivana Vítová,  
Ivo Pardus,  
Jan Pelcik,  
Jana Hlavínová,  
Jana Pazdírková,

Renata Jardin Kocourek,  
Jaroslav Pavliňák,  
Jaroslava Nováková,  
Jiří Kolínek,  
Jiří Svoboda,  
Jitka Kubalová,  
Jitka Macenauerová,  
Josef Brůna,  
Josef Kolesa,  
Radek Jurman,  
Kateřina Mutinová,  
Klára Skořepová,  
Gabriela Kleinova,  
Jitka Knittelová,  
Daniel Kolečka,  
Tomáš Kolman,  
Milada Kostelníková,  
Robert Kostner,  
Michael Kotyk,  
Aleš Kozdera,  
Jana Kozlíková,  
Martin Krbec,  
Zuzana Kubičková,  
Kubíková Stránecká,  
Markéta Kulichová,  
Soňa Laciková,  
Lenka Šolínová,  
Milan Líšťanský,  
Lucie Holeček,  
Lucie Letochová,  
Lucie Vojáčková,

Luděk Wiesner,  
Lukáš Podloucký,  
Magdaléna Polanská,  
Pavčina Maloy Řezáčová,  
Marek Fiala,  
Marie Polanská,  
Martin Vokurek,  
Martina Zajacová,  
Mgr. Alena Klírová,  
Mgr. Jakub Kočí,  
Mgr. Kateřina Kohoutková,  
Mgr. Robert Kostner,  
Mgr. Kateřina Krejčová,  
Mgr. Milena Mariašová,  
Mgr. Zatloukalová,  
Michaela Vojkovič,  
Michal Bureš,  
Michal Řezníček,  
Michal Varga,  
Miroslava Doležalová,  
Pavel Moucha,  
MVDr. Klára Součková,  
Michal Novák,  
Oldřich Mudra,  
Iveta Ondřejčková,  
Aleš Panáček,  
Pavla Jarošová,  
Pavel Pavlok,  
Petr Flidr,  
Petr Suvorov,  
Petra Bolechova,

Petra Klembarová,  
Petra Kopalová,  
Petra Langerová,  
Petra Machátová,  
Anna Pilařová,  
Hana Pivečková,  
Lenka Pořízková,  
Pavel Přichystal,  
Radek Hron,  
Miloslava Rážová,  
RNDr. Václavíková,  
Tereza Roháčková,  
Rom Kostřica,  
Roth Adam,  
Řehůrek Ivo,  
Nikola Sedloňová,  
Dis, Silvan Černý,  
David Surmaj,  
Ondřej Svoboda,  
Jitka Svobodova,  
Josef Šalda,  
Šárka Vokáčová,  
Veronika Špinková,  
Klára Šťastná,  
Michal Táborský,  
Tereza Pěnková,  
Zdeněk Tesařík,  
Andrea Tlaskalová,  
Veronika Čermák Macková

David Vaculik,  
František a Ivana Vašinovi,  
Veronika Brázdilová,  
Veronika Mergentalová,  
Vilém Jurek,  
Vlasta Pauke Dobešová,  
Marcela Vosahlová,  
Veronika Zahradníčková,  
Adam Záhradník,  
Martin Záruba,  
Milan Zatloukal,  
Alexandra Zdeňková,  
Ivana Zýková,  
Marek Ždánský  
Vojta Benda.

## DĚKUJEME TAKÉ VŠEM, KTEŘÍ PŘÍSPÍVAJÍ PŘES DARUJME.CZ

(uvedeni jsou ti, kteří v roce 2023 přispěli přes DARUJME.CZ částkou nad 1000 Kč)

Adéla Martikánová,  
Andrea Tláškalová,  
Aneta Kullová,  
Bára Chutná,  
Blanka Nájemníková,  
Božena Klodová,  
Daria Nováková,  
Edita Lišková,  
Eva Ungermannová,  
Filip Durdis,  
Irena Poláková,  
Jakub Marek,  
Jakub Vlasák,  
Jan Dvořák,  
MUDr. Jana Offenbartlová,  
Jana Otradovcová,  
Jana Vlachova,  
Jana Vobořilová,  
Jiří Grunt,  
Jiří Hájek,  
Jiří Kolínek,  
Jiří Martikán,  
Jitka Hájková,  
Josef Boháč,

Josef Felbáb,  
Julie Fülepová,  
Kamila Kudrnova,  
Kamila Půlpytlová,  
Karla Němcová,  
Kateřina Kosobudová,  
Klára Jandová,  
Kristýna Drozdová,  
Kristýna Hlaváčková,  
Ladislav Stehlík,  
Lenka Macháčková,  
Libuše Věbrová,  
Lucie Diblíková,  
Lucie Melechovská,  
Lucie Michalaková,  
Magdaléna Tinková,  
Marek Dubský,  
Marta Vaculová,  
Martin Procházka,  
Martin Šembera,  
Michaela Barnetová,  
Michal Holešta,  
Miloslava Novotná,  
Miroslava Strašilová,

Monika Brigita Sluťáková,  
Monika Tomíčková,  
Ondřej Sedláček,  
Pavel Šajnar,  
Pavlína Valová,  
Petra Odstrčilíková,  
Petra Zíková,  
Radek Pinos,  
Radka Baštyřová,  
Roman Galeev,  
Róza Boušková,  
Sandra Vohrnová,  
Šárka Fenýková,  
Štěpán Ledvinka,  
Tatiana Hovanová,  
Karel Vasut,  
Vedrana Markovic,  
Vendula Sůrová,  
Věra Vršková,  
Veronika Fialová,  
Vladimíra Štrynclová,  
Zdeňka Sloupová

Velké poděkování patří  
také všem, kteří dražili  
v aukcích na FB profilu  
*Ruku v ruce.*

A děkujeme také všem,  
kteří nakupujete přes  
**Givt.cz**

### Foto:

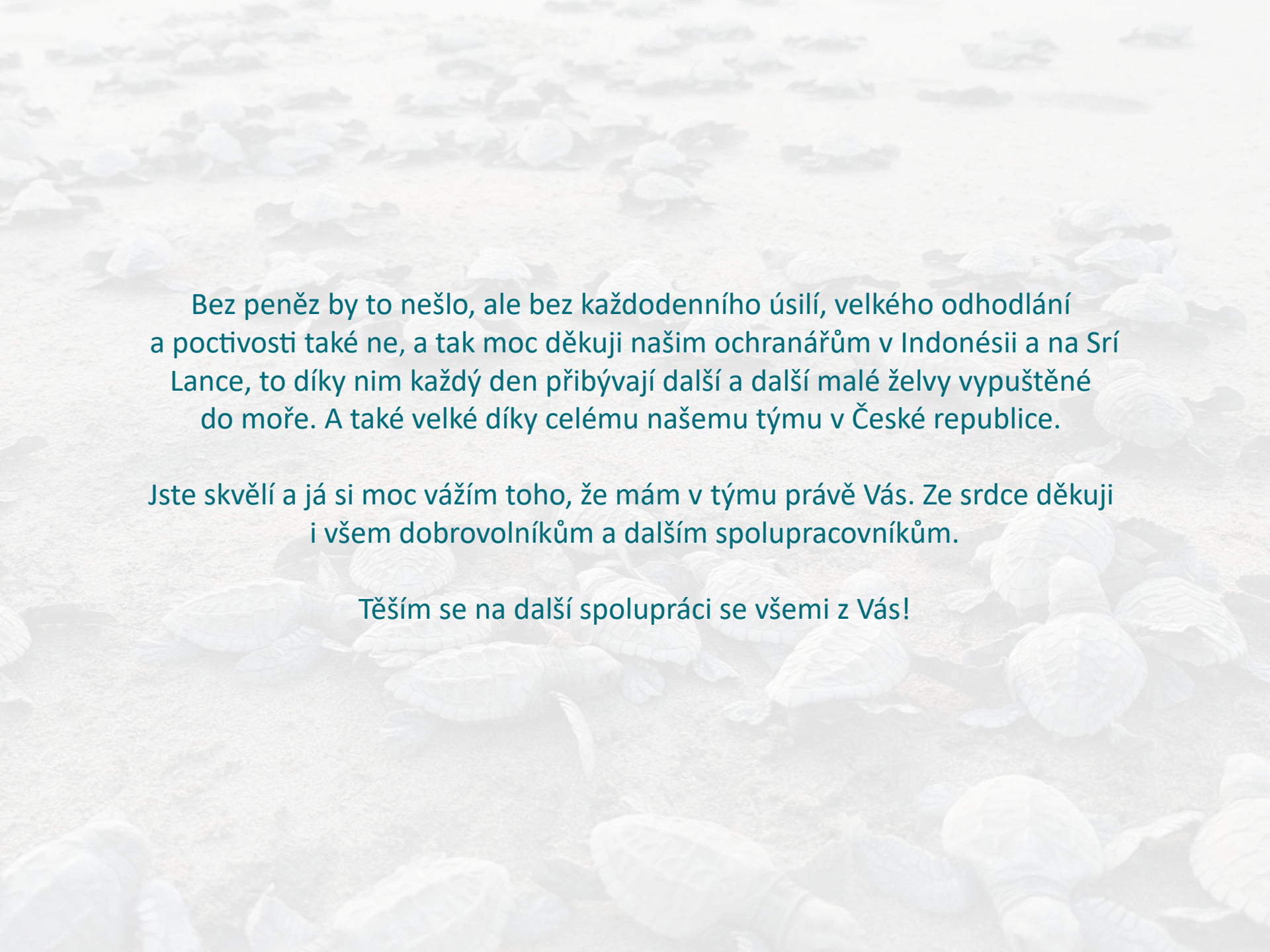
PAMALI INDONESIA – 1, 4, 7, 8, 9, 14, 29, 33, 34  
SAHABAT PENYU LOANG – 5, 6, 11, 13, 15, 16, 23, 31, 35  
CHMŽ – 3, 17, 19, 20, 21, 22, 24, 26, 36  
Gayan – 17, 18,  
Petra Klembarová – 2

Ivo Pardus – 24  
Mapy.cz – 10  
Lucia Strmenská – 12  
Anna Bližňáková – 13  
Taman Daun – 19  
GJP, Mělník – 24

Bronislava Rabasová – 25  
Radim Petrášek - 27  
Klára Skořepová – 28  
Karolína Dzurendová - 25  
Ivo Řehůřek – 30

grafická úprava David Vašina





Bez peněz by to nešlo, ale bez každodenního úsilí, velkého odhodlání a poctivosti také ne, a tak moc děkuji našim ochranářům v Indonésii a na Srí Lance, to díky nim každý den přibývají další a další malé želvy vypuštěné do moře. A také velké díky celému našemu týmu v České republice.

Jste skvělí a já si moc vážím toho, že mám v týmu právě Vás. Ze srdce děkuji i všem dobrovolníkům a dalším spolupracovníkům.

Těším se na další spolupráci se všemi z Vás!

# CHRÁNÍME MOŘSKÉ ŽELVY, Z.S.

Žižkova 479/28  
Lysá nad Labem  
289 22

<http://www.morskezelvy.cz/>  
[hanka.sauria@seznam.cz](mailto:hanka.sauria@seznam.cz),

+420 775162654

IČ: 06608477

číslo účtu: 2101346384 / 2010

---

Výroční zpráva 2023

